

Ψυχιατροδικαστική

Β Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

Ψυχιατροδικαστική

- Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης αλλά και στην Αμερική, η Ψυχιατροδικαστική είναι αναγνωρισμένη υπό-ειδικότητα της Ψυχιατρικής
- Η εξειδίκευση αυτή προϋποθέτει ολοκληρωμένη γνώση της Ψυχιατρικής
- Για την άσκηση της απαιτούνται γνώσεις από τη νομική επιστήμη, εξοικείωση με νομικές έννοιες, και τη δικαστική διαδικασία αλλά και έννοιες της φιλοσοφίας, ιδίως της ηθικής.
- Λόγω της συνάφειας της Ψυχιατροδικαστικής με τη νομική επιστήμη και την φιλοσοφία, οι Ψυχίατροι έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ενασχόληση με τα ηθικά και δεοντολογικά προβλήματα τα οποία απαντώνται πολύ συχνά κατά την άσκηση του επαγγέλματος τους

Ψυχιατροδικαστική

- Αναγκαστική νοσηλεία
- Βασικές νομικές έννοιες: καταλογισμός-Δικαιοπραξία

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΙΑ

Ισχύον νομικό πλαίσιο

1. Νόμος 2071/92: «Εκσυγχρονισμός και οργάνωση του συστήματος υγείας»
2. Νόμος 2716/99 «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας»

Αιτών εξέτασης αναγκαστικής νοσηλείας

1. Ο/η σύζυγος ή κάποιος συγγενής πρώτου βαθμού ανιών ή κατιών εξ αίματος (πατέρας, υιός, παππούς κλπ).
2. Συγγενής οριζοντίως μέχρι τρίτου βαθμού (αδελφός/ η, εξάδελφος/ η κλπ.).
3. Ο από το δικαστήριο ορισμένος επιμελητής.
4. Σε περιπτώσεις που οι συγγενείς αυτοί δεν υπάρχουν ή σε εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις όπου υπάρχει άμεσος κίνδυνος, την εξέταση μπορεί να την ζητήσει αυτεπάγγελτα ο εισαγγελέας.

Προϋποθέσεις ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ

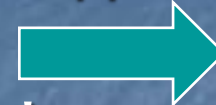
- Ο ασθενής να πάσχει από ψυχική διαταραχή.
- Να μην είναι ικανός να κρίνει για το συμφέρον της υγείας του.
- Η έλλειψη νοσηλείας να έχει ως συνέπεια είτε να αποκλεισθεί η θεραπεία του είτε να επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας του, ΕΙΤΕ η νοσηλεία να είναι απαραίτητη για να αποτραπούν πράξεις βίας κατά του ιδίου ή κατά τρίτων.
- Η αδυναμία ή η άρνηση ενός ατόμου να προσαρμόζεται στις κοινωνικές ή ηθικές ή πολιτικές αξίες που φαίνεται να επικρατούν στην κοινωνία δεν αποτελεί καθαυτή ψυχική διαταραχή.

Διαδικασία

Α. Συγγενείς/γείτονες

Εισαγγελία

Αστυνομική αρχή

1. «ΥΠΕΡΕπείγουσα» διαδικασία: Ασθενής με συνοδεία αστυνομικών (μετά από προφορική εντολή του εισαγγελέα) μεταφέρεται σε εφημερεύουσα δημόσια ψυχιατρική κλινική, όπου αποφασίζεται η νοσηλεία ή μη.
 2. Επείγουσα διαδικασία: Ο εισαγγελέας εγγράφως (αφού ενημερωθεί από το οικείο) ζητά από την αστυνομία να μεταφέρει τον ασθενή σε δημόσιο ψυχιατρείο για εξέταση. Ο ασθενής εξετάζεται από δυο ψυχιάτρους. Επί θετικής γνωμοδότησης ο ασθενής μεταφέρεται σε κλινική για νοσηλεία
- Β. Ο ασθενής μεταφέρεται με «τέχνασμα» σε κλινική (δημόσια ή ιδιωτική) και ακολουθείται η παραπάνω διαδικασία

Δικαιώματα

- Ενημέρωσης (ο ασθενής πρέπει να ενημερώνεται άμεσα μετά την αναγκαστική εισαγωγή του για το δικαίωμα να ασκήσει έφεση)
- Έφεσης κατά της δικαστικής απόφασης (ο ασθενής πρέπει να διευκολύνεται να ασκήσει έφεση)
- Εκπροσώπησης από δικηγόρο/τεχνικό σύμβουλο και παρουσίας του ιδίου στη ακροαματική διαδικασία
- Επικοινωνίας, αλληλογραφίας
- Αίτηση διακοπής νοσηλείας

Ευρωπαϊκά δεδομένα 1

Νομικά κριτήρια (ψυχική διαταραχή και...)

Κίνδυνος	Ανάγκη θεραπείας	Κίνδυνος ή Ανάγκη θεραπείας
Αυστρία Βέλγιο Γαλλία Γερμανία Λουξεμβούργο Ολλανδία	Ιταλία Ισπανία Σουηδία	Δανία Φινλανδία Ελλάδα Ιρλανδία Πορτογαλία Ηνωμένο Βασίλειο

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

Έννοια του Αστικού Δικαίου (που καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων στην κοινωνία)

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ-ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤ. που απαιτούνται για να είναι κάποιος «ικανός»:

- Κατανόηση
- Πρόθεση (ύπαρξη σχεδίου)
- Εκούσιος έλεγχος (εσωτερικός και εξωτερικός)

Ακεραιότητα εγκεφαλικών δομών στις οποίες παραπέμπουν:

- Μετωπιαίος λοβός
- Υποφλοιώδεις περιοχές

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

- Η εκτίμηση της ικανότητας δικαιοπραξίας πρέπει πάντα να είναι ΕΙΔΙΚΗ για την κρινόμενη πράξη (task specific)
- Η ικανότητα πρέπει να προκύπτει μετά από ψυχιατρική εξέταση από Ψυχίατρο εξοικειωμένο με νομικούς όρους και ο οποίος γνωρίζει ότι εξετάζει προκειμένου να διαπιστώσει την παρουσία ή απουσία της ικανότητας αυτής

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Ποινικός Κώδικας (Π.Κ.). Γενικό Μέρος, άρθρο 14:
Ορισμός του εγκλήματος
Έγκλημα είναι πράξη «άδικη και καταλογιστή
στο δράστη, η οποία τιμωρείται από το νόμο
- Στο «Ειδικό Μέρος» του Π.Κ.
περιγράφονται τα περιστατικά που συγκροτούν
την αντικειμενική υπόσταση ενός εγκλήματος

Άρθρο 34 του Π.Κ.

Η πράξη δεν καταλογίζεται στο δράστη

Η πράξη δεν καταλογίζεται στο δράστη αν, όταν τη διέπραξε, λόγω:

νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών

ή διατάραξης της συνείδησης,

δεν είχε την ικανότητα να αντιληφθεί το άδικο της πράξης του ή να ενεργήσει σύμφωνα με την αντίληψη του για το άδικο αυτό

Για την αναγνώριση του ακαταλόγιστου το ερώτημα είναι:

Είναι τόσο **έντονη αυτή η δυσκολία** (σε σύγκριση με τις συνήθεις δυνατότητες που διαθέτει ο «μέσος άνθρωπος») ώστε (σύμφωνα και με το «γενικό πνεύμα» της ισχύουσας ποινικής νομοθεσίας) να κρίνεται ότι **δεν είναι δίκαιο να τιμωρηθεί** ποινικά ο δράστης για την πράξη του;

Άρθρο 36 (1) Π.Κ. κατάσταση μειωμένου καταλογισμού

«Αν εξαιτίας κάποιας από τις ψυχικές διαταραχές που αναφέρονται στο άρθρο 34, δεν έχει εκλείψει εντελώς μειώθηκε όμως σημαντικά η ικανότητα για καταλογισμό που απαιτείται κατά το άρθρο αυτό, επιβάλλεται ποινή ελαττωμένη...»